

XXI

RUBENS DIPLOMAAT. ¹ EINDE ZIJNS LEVENS.

Op 22 Januari 1627 keerde Rubens weder van de reize, welke hem het ontijdig afsterven zijner geliefde vrouw moest doen vergeten. Die kleine uitspanning was hem onder alle opzichten rampspoedig. Eerstens had zij hem weinig vertroosting bijgebracht en geenszins zijnen lust tot werken heropgewekt. Dan, het ongemak, dat hij sinds een jaar aan den voet gewaar werd, had zich nu duidelijk verklaard als het flerecijn, dat hem martelde tot op den terugtocht in de stad Péronne. Slechts wanneer hij de grenzen van zijn vaderland weer overschreden had, scheen de kwaal hem gansch te ver-

¹ Voor het verhalen van Rubens' diplomatische loopbaan, hebben wij, buiten de reeds op bladzijde 357 vermelde bronnen en werken, nog geraadpleegd het boek van M. GACHARD: *Histoire politique et diplomatique de Pierre-Paul Rubens, Bruxelles, 1877*, dat, behalve nieuwe brieven en bescheiden, ook den belangrijkste inhoud mededeelt der uitgaven: *Original unpublished papers illustrative of the life of Sir Peter Paul Rubens, as an artist and a diplomatist. Preserved in H. M. state paper office... Collected and edited by W. Noël Sainsbury, London, 1859*; en: *Rubens diplomático español, sus viajes á España y noticia de sus cuadros, segun los inventarios de las casas reales de Austria y de Borbon, por Cruzada Villamil, Madrid, 1874*.